

Statens medicinsk-etiska råd
S 1985:A
Pressmeddelande

2014-12-01

Kontakt:

Kjell Asplund
Ordförande
070-573 22 81

Karin Wilbe Ramsay
Utredningssekreterare
072-73 510 73

Hjärndoping väcker etiska frågor

När medicinska behandlingsmetoder används för att förbättra istället för att bota väcks etiska frågor. Statens medicinsk-etiska råd ser flera risker kring fenomenet ”hjärndoping”.

Statens medicinsk-etiska råd (Smer) publicerar idag ett dokument i serien *Smer kommenterar* på ämnet ”hjärndoping”, eller kognitiv funktionshöjning hos friska individer. Det handlar om läkemedel och neurotekniker som har utvecklats för att behandla sjukdomstillstånd, men som även används i syfte att förbättra funktioner som minne och koncentration hos friska individer.

- Att använda medicinska metoder inte bara för att bota eller lindra sjukdomar utan också för att förbättra normala människors prestationer, ställer oss alla inför nya etiska utmaningar. Ytterst handlar det om vår människosyn, säger Kjell Asplund, ordförande i Smer.

Trots att forskningsstödet för de hjärndopande effekterna är ganska bräckligt finns det ett stort intresse för fenomenet. Till exempel förekommer det, enligt flera utländska studier, att studenter tar centralstimulerande ADHD-läkemedel för att förbättra sina studieprestationer. Det är dock inte kartlagt i vilken utsträckning detta förekommer i Sverige.

Ämnet hjärndoping väcker frågor kring rättvisa, människovärde och människosyn. I dokumentet gör Smer bl.a. följande bedömningar:

- Det är problematiskt om individer använder centralstimulerande och narkotikaklassade läkemedel utan medicinsk ordination. Dels finns uppenbara risker som biverkningar, överdosering och beroende, dels finns det en risk att läkemedlen är förfälskade om de införskaffas på en illegal marknad.

- Forskningsinsatser angående metoder som påverkar kognitiva förmågor bör inriktas på att behandla sjukdomstillstånd, och inte på eventuella kognitionshöjande effekter hos friska personer.
- Det finns en stor risk att hjärndoping skulle kunna leda till orättvisa och ojämlika förhållanden, om effektiva metoder skulle utvecklas.
- Fenomenet hjärndoping är i stor utsträckning ett resultat av en jakt på ständig förbättring i ett konkurrenspräglad samhällsklimat. En viktig målsättning bör dock vara att sträva efter ett samhälle där människor inte värderas enbart utifrån sina prestationer och där variationer är naturliga och värdefulla i sig.

Ta del av hela dokumentet på www.smer.se